

2025-10-09
Ju2025/02074**Justitiedepartementet**Brottsförebyggande rådet
Box 1386
111 93 Stockholm

Uppdrag till Brottsförebyggande rådet att studera rättsväsendets hantering av antisemitiska hatbrott

Regeringens beslut

Regeringen ger Brottsförebyggande rådet (Brå) i uppdrag att studera rättsväsendets hantering av antisemitiska hatbrott från anmälan till dom. Brå ska analysera vad som utmärker de ärenden som går vidare till åtal och fällande dom samt de anmälda brott som i olika faser inte går vidare inom rättsväsendet. Brå ska även göra en bedömning av vilka förutsättningar som finns att klara upp de anmälda brotten samt bedöma om det finns likheter och skillnader mellan antisemitiska hatbrott och andra hatbrott. Vidare ska Brå identifiera svårigheter och framgångsfaktorer i utrednings- och lagföringsarbetet, samt ge förslag på hur rättsväsendets hantering av antisemitiska och andra hatbrott skulle kunna förbättras. Inom ramen för uppdraget ska Brå göra en internationell utblick och ge exempel på hur andra EU-länder, t.ex. Österrike och Tyskland, har utvecklat sin brottsutredande förmåga gällande antisemitiska hatbrott. Uppdraget ska i denna del också innefatta en analys av eventuella straffrättsliga skillnader mellan de studerade länderna och Sverige.

Brå ska inom ramen för uppdraget samråda med Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten, vilka vid behov ska bistå Brå i datainsamlingen. Brå ska även vid behov inhämta statistik från Domstolsverket. Brå ska vidare ha dialog med judiska organisationer och organisationer som verkar mot antisemitism. Brå ska i sitt uppdrag ta hänsyn till domstolarnas oberoende. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 8 april 2027.

Bakgrund

Regeringen beslutade i maj 2025 en nationell strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism i Sverige (Ku2025/00578). En av målsättningarna i strategin är att judar i Sverige ska kunna leva öppet, tryggt och säkert. En av inriktningarna för att uppnå dessa målsättningar som framgår av strategin är att det brottsförebyggande arbetet liksom ansträngningarna för att en större andel av antisemitiska hatbrott ska anmälas, utredas och lagföras behöver fortsätta. I handlingsplanen mot rasism och hatbrott (A2024/01394) finns ett motsvarande delmål som tar sikte på att motverka alla former av hatbrott.

Brå publicerar vartannat år hatbrottsstatistik, som utgörs av polisanmälda brott där Brå har identifierat ett hatbrottsmotiv. Statistiken omfattar bland annat antisemitiska hatbrott, vilket definieras som brott motiverade av fördomar eller föreställningar om judar eller judendom. Den senaste rapporten publicerades hösten 2023, avseende anmälningar från 2022. Brå har även genomfört en fördjupningsstudie om antisemitiska hatbrott, som publicerades 2019. Studien visade bland annat att antisemitism är ett fenomen som förekommer i olika typer av miljöer och sammanhang, vilket medför att det är få platser där personer med judisk bakgrund kan röra sig utan att behöva känna rädsla eller oro för att bli utsatta.

Vidare har Brå i juni 2025 publicerat en studie om antisemitiska hatbrott samt otrygghet och rädsla för sådana brott, som de framträder i judiska församlingar och organisationer. Studien visar att representanter för judiska församlingar och organisationer upplever att uttryck för hat och annan antisemitism har eskalerat efter Hamas terrorattack den 7 oktober 2023. Offentliga, synligt judiska personer samt barn och unga upplevs vara särskilt utsatta. Representanterna uppger också att det finns en bristande kunskap om antisemitism hos såväl skolan som polisen.

Skälen för regeringens beslut

Antisemitism utgör ett hot både mot enskilda och mot det demokratiska samhället. Antisemitismen har tilltagit de senaste åren och har en benägenhet att förändras till nya former, kontexter och platser. Det finns behov av olika insatser för att en större del av de antisemitiska hatbrotten ska anmälas, utredas och lagföras. Det är centralt att rättsväsendet ständigt utvecklar sina arbetsmetoder för att stärka sin förmåga att klara upp dessa brott. En utmaning i arbetet är att hatbrott generellt är svårutredda och kräver särskild

kompetens. Den kunskap som Brå tar fram genom statistik över polisanmällda hatbrott och fördjupade studier om hatbrott utgör ett viktigt bidrag till utvecklingsarbetet. För att stärka arbetet mot antisemitiska och andra former av hatbrott ytterligare behövs kunskap om hur polis och åklagare arbetar med dessa brott.

På regeringens vägnar

Gunnar Strömmer

Karin Norberg

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/BA
Arbetsmarknadsdepartementet/MRD
Kulturdepartementet/SNA
Domstolsverket
Forum för levande historia
Myndigheten för stöd till trossamfund
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
Polismyndigheten
Totalförsvarets forskningsinstitut
Åklagarmyndigheten